BOLALARDA ALLERGIK ETIOLOGIYALI OBSTRUKTIV BRONXITLARNING ENTEROPATIYALAR BILAN BOG‘LIQ HOLDA KECHISHI

Ruzibayev N.M. - assistent
Farg‘ona jamoat salomatligi tibbiyot instituti

Tadqiqotning dolzarbligi. Bugungi kunda pediatriya amaliyotida nafas yo‘llarining allergik kasalliklari va ovqat hazm qilish tizimi patologiyalarining o‘zaro bog‘liqligi, ya’ni "ichak-o‘pka o‘qi" (gut-lung axis) tushunchasi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Allergik obstruktiv bronxit (AOB) bilan og‘rigan bolalarda ko‘pincha yashirin yoki yaqqol namoyon bo‘luvchi enteropatiyalar (ichak so‘rilishining buzilishi) kuzatiladi. Enteropatiya natijasida ichak to‘siq funksiyasining buzilishi qonga allergenlar va endotoksinlarning o‘tishini kuchaytirib, bronxial obstruksiya xurujlarini yanada og‘irlashtiradi. Ushbu o‘zaro bog‘liqlikni o‘rganish va davolash taktikalarini optimallashtirish bo‘lajak pediatrlar uchun yuqori klinik kompetentlikni talab etuvchi muhim vazifadir.

Tadqiqot material va uslublari. Tadqiqot Farg‘ona Jamoat Salomatligi Tibbiyot Instituti klinik bazasida allergik obstruktiv bronxit tashxisi bilan davolanayotgan 1 yoshdan 7 yoshgacha bo‘lgan bolalar (n=50) o‘rtasida o‘tkazildi. Bemorlar ikki guruhga ajratildi: asosiy guruh (n=25) — an’anaviy bronxolitik davo bilan birga ichak mikrobiotasini tiklovchi va eliminatsion parhez olganlar; nazorat guruhi (n=25) — faqat standart protokollar asosida davolanganlar. Diagnostika jarayonida klinik-anamnestik ma’lumotlar bilan bir qatorda, koprogramma tahlili, ichak so‘rilish qobiliyatini baholovchi testlar va qonda umumiy IgE miqdori o‘rganildi.

Tadqiqot natijalari. Olingan natijalar AOB bilan og‘rigan bolalarning 78 foizida turli darajadagi enteropatiya belgilari (steatoreya, kreatoreya, disbioz) mavjudligini ko‘rsatdi. Ichak patologiyasi mavjud bemorlarda bronxial obstruksiya xurujlari davomiyligi nazorat guruhiga nisbatan o‘rtacha 3,5 kunga uzoqroq davom etishi aniqlandi. Kompleks davolash choralari (parhez va probiotikoterapiya) qo‘llanilgan asosiy guruhda enteropatiya belgilarining kamayishi hisobiga allergik yallig‘lanishning klinik belgilari tezroq chekindi: hushtaksimon xirillashlar va nafas qisishi nazorat guruhiga nisbatan 28% tezroq bartaraf etildi. Shuningdek, asosiy guruhda kasallikning qaytalanish ko‘rsatkichi keyingi 6 oy davomida 2 baravarga kamaydi.

Tadqiqot xulosalari:

1. Bolalarda allergik obstruktiv bronxitlar aksariyat hollarda enteropatiyalar bilan komorbid holda kechadi va bu holat bronxial obstruksiya simptomlarining uzoq davom etishiga sabab bo‘ladi.

2. Davolash sxemasiga ichakdagi patologik jarayonlarni bartaraf etuvchi choralarni (eliminatsion parhez va enterotsitlar proteksiyasi) kiritish nafaqat ovqat hazm qilishni yaxshilaydi, balki respirator simptomlarning chekinishini sezilarli darajada tezlashtiradi.

3. Bo‘lajak pediatr-reanimatolog va anesteziologlar uchun o‘tkir respirator holatlarni davolashda faqat nafas tizimiga e’tibor qaratmay, balki tizimli fikrlash orqali ichak-o‘pka bog‘liqligini hisobga olish klinik kompetentlikning muhim tarkibiy qismi bo‘lishi lozim.